

Regionální účty 2010

Úvod

Mimořádná revize národních účtů, jež se uskutečnila v loňském roce, byla nejrozsáhlejší v historii agendy národních účtů ČR. Revizí prošly údaje v celé časové řadě od roku 1995. Při revizi národních účtů došlo k řadě zlepšení a rozšíření aplikovaných metod výpočtu HDP a současně i k nárůstu využívaných zdrojů dat.

V souladu s revizí národních účtů na základě upřesněné metodiky Eurostatu byl proveden přepoččet též u regionálních účtů, a to za celé období jejich sledování od roku 1995.

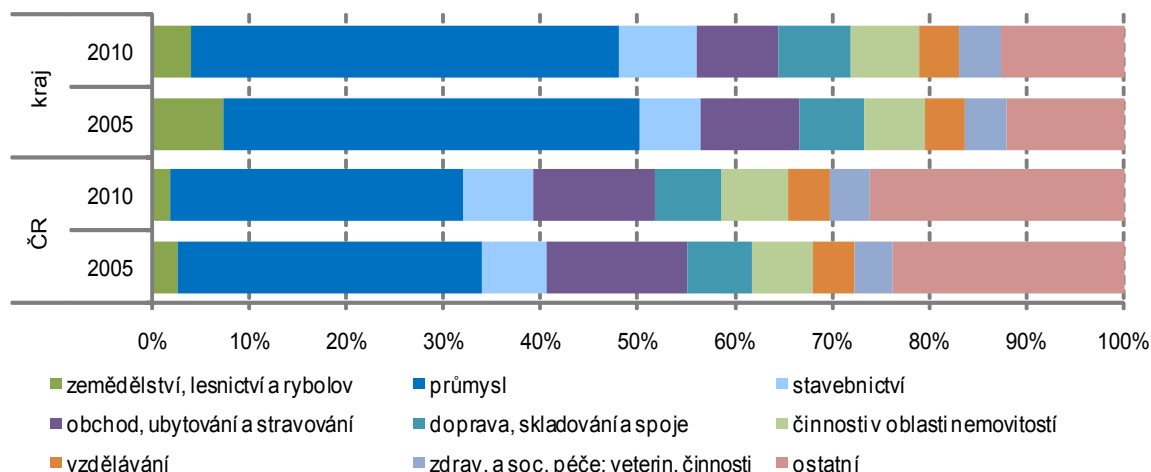
Přepočty vyplynuly nejen z metodických změn (přechod od odvětvové klasifikace OKEČ na klasifikaci NACE, imputované nájemné dříve podle tržní hodnoty bytů, nyní podle skutečné hodnoty tržních nájmu), ale i z úprav metodiky pro zajištění úplnosti ekonomiky na regionální úrovni (individuální bytová výstavba, nelegální ekonomika). Celkové dopady provedené revize nebyly příliš výrazné vzhledem k tomu, že jednotlivé úpravy často působily protichůdně. Větší rozdíly v některých krajích v letech 2008 a 2009 souvisejí s tím, že dříve publikované údaje za tyto roky byly předběžné.

Podrobnější vysvětlení přepočtů je uvedeno na internetových stránkách ČSÚ v oddíle Regionální účty, Časové řady regionálních účtů [Poznámky k údajům HPH a HDP publikovaným v roce 2011](#)

I. Hrubá přidaná hodnota (HPH)

Regionální hrubá přidaná hodnota vyjadřuje rozdíl mezi celkovou produkcí a mezispotřebou jednotlivých odvětví v daném regionu. Vytvořená HPH v Kraji Vysočina v roce 2010 ve výši 135 876 mil. Kč se meziročně snížila o 324 mil. Kč, tj. o 0,7 % a ve sledovaném období 2005 až 2010 byla třetí nejnižší. V porovnání s výchozím rokem 2005 došlo ke zvýšení o 18 758 mil. Kč, tj. o 16,0 %. Pro hodnocení vlivu jednotlivých odvětví na tvorbu hrubého domácího produktu byl použit vývoj jejich podílu na HPH. Na tvorbě HDP kraje se podílelo v období 2005 – 2010 zejména 6 odvětví, jejichž HPH tvoří 72 % přidané hodnoty kraje. Největší váhu má na Vysočině zpracovatelský průmysl, jeho podíl na přidané hodnotě kraje se však snížil z 34,6 % v roce 2005 na 32,8 % v roce 2010. Naopak stavebnictví každoročně zvyšovalo objem své přidané hodnoty a jeho podíl se v letech 2005 – 2010 pohyboval mezi 6,3 % až 8,0 %, když hranici 7,0% překročil v roce 2008. Podíl odvětví dopravy a skladování osciloval od 6,7 % do 7,6 %. Odvětví obchodu dosáhlo nejvyššího podílu 8,5 % v roce 2005, který však poklesl na 6,8 % v roce 2010. Kolísavý vývoj mělo odvětví správy a prodeje nemovitostí, od roku 2005 se jeho podíl zvýšil z 6,2 % na 6,9 %. Velmi pro růstově působilo odvětví výroby a rozvodu elektřiny, plynu, tepla a vody, když do roku 2009 rostl objem jeho přidané hodnoty a rovněž jeho podíl, který se zvýšil z 6,7 % v roce 2005 na 10,5 % v roce 2009. V následujícím roce došlo ke snížení podílu na 9,8 %. Výrazným odvětvím v kraji je rovněž zemědělství, i když se jeho podíl snížil ze 7,2 % na 4,0 % v roce 2010. Přesto z hlediska podílu na přidané hodnotě patří Vysočina na první místo mezi 14 kraji České republiky.

Graf 1 Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Kraji Vysočina a ČR

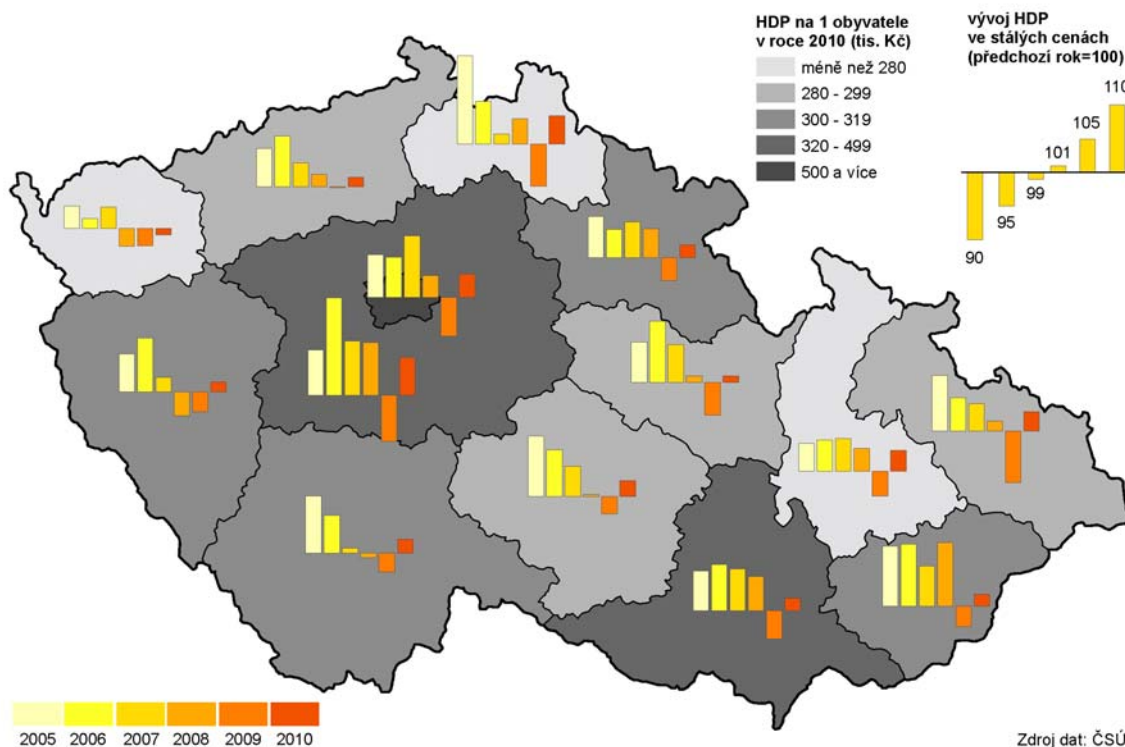

Největší váhu na vývoji HPH má v Kraji Vysočina sekundární sféra, jejichž podíl vzrostl z 49,2 % v roce 2005 na 52,0 % v roce 2010. Přesto se jedná o výrazné zaostání za průměrnou úrovní v České republice, když v roce 2010 to bylo o 14,5 procentního bodu. Odlišný vývoj měl primární sektor, jehož podíl se každoročně snižoval ve všech krajích. V terciárním sektoru měl Kraj Vysočina v mezikrajském srovnání nejnižší úroveň po celé hodnocené období. Od roku 2005 se podíl tohoto sektoru zvýšil pouze o 0,4 % procentního bodu. Zatímco v roce 2010 se podíl hrubé přidané hodnoty v terciárním sektoru v kraji pohyboval od 43,7 % do 44,1 %, v České republice se udržoval v intervalu 59,5 % až 60,8 %.

II. Regionální hrubý domácí produkt (HDP)

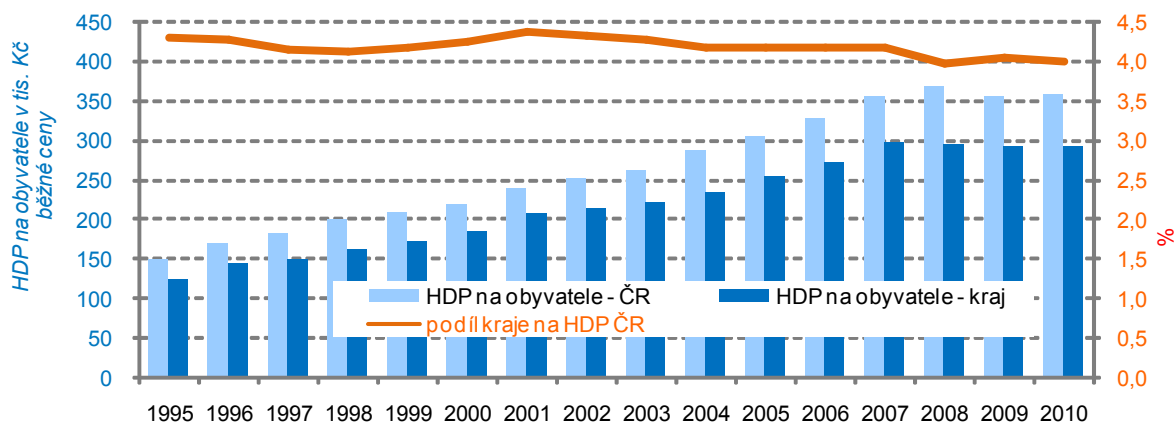
Hrubý domácí produkt je základním ukazatelem pro hodnocení výkonnosti ekonomiky na daném území. Hrubý domácí produkt na Vysočině jako v celé České republice až do roku 2007 rostl, na rozdíl od celorepublikového vývoje však došlo k jeho meziročnímu poklesu již v roce 2008. V následujících letech se v Kraji Vysočina HDP snižoval oproti růstu na celorepublikové úrovni. HDP v běžných cenách za rok 2010 dosáhl v kraji výše 150 666 mil. Kč, což znamená meziroční snížení objemu o 435 mil Kč, tj. reálně o 0,3 %. Kraj Vysočina se na tvorbě HDP České republiky podílí 4,0 až 4,2 %. S výjimkou let 2008 a 2009 nekleslo tempo jeho růstu ve stálých cenách pod 2,0 %. Největší snížení, tak jako v celé republice bylo zaznamenáno v roce 2009.

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2005 až 2010

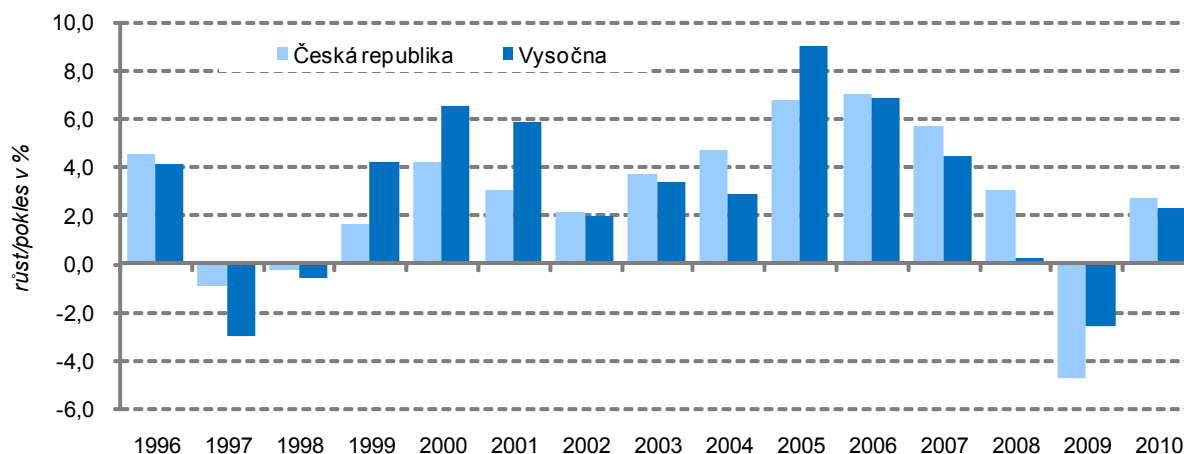

Hodnota ukazatele HDP na 1 obyvatele dosáhla v Kraji Vysočina v roce 2010 výše 292 669 mil. Kč, což představuje 81,5 % průměru České republiky. V mezikrajském srovnání se v roce 2005 Vysočina zařadila hodnotou tohoto ukazatele na 8. místo, počínaje rokem 2008 poklesla na 10. místo. Výkonnost regionu můžeme také vyjádřit i podílem HDP na 1 zaměstnance (podle sídla pracoviště). V Kraji Vysočina se projevuje pokles závislosti výkonnosti hospodářství na množství pracovní síly, což dokládá výrazně rychlejší růst HDP než počtu zaměstnanců. V průběhu let 2005 až 2010 došlo ke zvýšení HDP na jednoho zaměstnaného objemově o 85 997 mil. Kč, tj. o 14,9 %. V kraji v roce 2010 činil HDP na 1 obyvatele 65,0 % průměru EU27 v PPS. Proti roku 2009 se tento poměr snížil o 2,6 procentního bodu.

Graf 2 Hrubý domácí produkt v Kraji Vysočina

Graf 3 Meziroční růst/pokles HDP ve stálých cenách v Kraji Vysočina a ČR

III. Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK)

Ukazatel tvorba hrubého fixního kapitálu je využíván pro znázornění vývoje investiční aktivity v regionálním členění. Absolutními hodnotami THFK se podobně jako u HDP zcela vymyká HI. město Praha. V běžných cenách v roce 2009 činila tvorba HFK v Kraji Vysočina 29 793 mil. Kč, proti roku 2005 se snížila o 3 395 mil. Kč, tj. o 10,2 %. Tvorba fixního kapitálu dosáhla v kraji nejvyšší hodnotu 37 832 mil. Kč v roce 2007. Podíl na republikovém objemu se pohyboval v rozmezí 4,1 % v roce 2005 po 2,9 % v roce 2008. Objem THFK po přepočtu na obyvatele dosáhl nejvyšší úrovně 73 810 Kč rovněž v roce 2007 a kraj se tak zařadil na 6. místo v mezikrajském srovnání. Nejhůře se umístil v roce 2008, kdy zaujal předposlední místo před Zlínským krajem. Největší relativní nárůst THFK na obyvatele (42,6 %) zaznamenal od roku 2005 Ústecký kraj (index 142,6) a Olomoucký kraj (index 139,8). Naopak největší pokles zaznamenal Středočeský kraj (index 83,2).

IV. Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD)

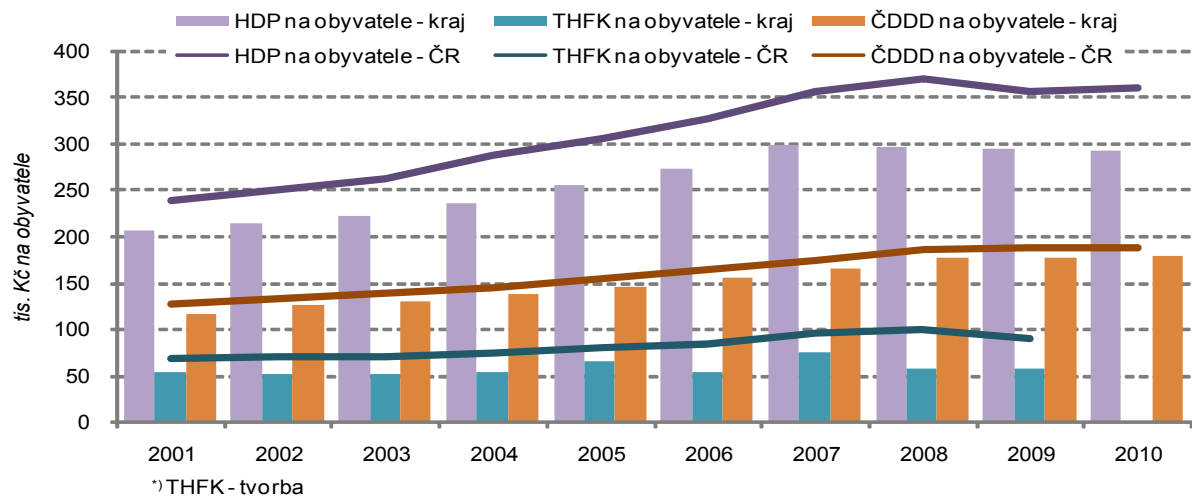
Čistý disponibilní důchod domácností je využíván pro hodnocení úrovně materiálního bohatství domácností daného území. Tento ukazatel zaznamenal v Kraji Vysočina růst do roku 2008. V letech 2005 až 2008 činil jeho meziroční růst zhruba 7,5 %. Při poklesu v roce 2009 následoval opět růst na hodnotu 91 969 mil Kč v roce 2010, což představuje meziroční zvýšení o 1,1 %. ČDDD v poměru na jednoho obyvatele se pohyboval v intervalu 93,8 % (2005) až 95,6 % (2008) úrovně České republiky. Kraj Vysočina se hodnotou ČDDD postupně posunul mezi kraje z 10. místa v roce 2005 až na místo 6. v roce 2010.

V. Porovnání vývoje tvorby HDP a ČDDD na obyvatele

Ve výši HDP na obyvatele jsou mezi jednotlivými kraji značné rozdíly. Nad průměrem České republiky je tento ukazatel pouze v HI. městě Praha. Zaostávání ve zbývajících ukazatelích není již tak výrazné.

V zájmu srovnatelnosti vývoje v ČR a Kraje Vysočina jsou v následujícím grafu zobrazeny přepočtené údaje na 1 obyvatele. Z grafu je patrné, že zaostávání kraje za republikovým průměrem není tak výrazné u čistého disponibilního důchodu domácností jako u dalších složek. Ekonomická recese se začala projevovat na Vysočině již v roce 2008, kdy HDP na 1 obyvatele proti roku 2007 poklesl o 0,5 %, v letech 2009 a 2010 pak pokles HDP pokračoval. ČDDD v roce 2008 v kraji proti předchozímu roku poklesl, pokračoval také v roce 2009. Naopak v roce 2010 následoval v Kraji Vysočina stejně jako v celostátním měřítku mírný růst.

Graf 4 Vývoj HDP, THFK a ČDDD¹⁾ na obyvatele

Makroekonomické ukazatele v Kraji Vysočina

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Hrubý domácí produkt (HDP)						
v mil. Kč	129 975	139 668	152 657	152 415	151 101	150 666
v mil. EUR	4 364	4 928	5 498	6 110	5 716	5 959
v mil. PPS ¹⁾	.	.	.	8 355	8 185	8 159
vývoj ve stálých cenách, předchozí rok = 100	109,0	106,9	104,5	100,3	97,4	102,4
podíl kraje na HDP České republiky (%)	4,2	4,2	4,2	4,0	4,0	4,0
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele						
v Kč	254 853	273 262	297 835	296 305	293 213	292 669
v EUR	8 557	9 642	10 727	11 878	11 092	11 575
v PPS ¹⁾	.	.	.	16 243	15 884	15 848
průměr ČR = 100	83,7	83,7	83,9	80,3	82,3	81,5
průměr EU 27 ²⁾ v PPS ¹⁾ = 100	.	.	.	65,0	67,6	65,0
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného v Kč						
v Kč	576 194	610 886	640 626	632 983	649 700	662 191
průměr ČR = 100	90,9	90,8	89,0	85,6	89,3	88,7
Hrubá přidaná hodnota (HPH)						
v mil. Kč	117 118	126 529	137 726	137 821	136 200	135 876
v tom podíl odvětví (%)						
A Zemědělství, lesnictví a rybářství	7,2	6,5	6,5	5,9	4,7	4,0
B-E Průmysl	42,9	44,2	45,7	45,5	42,4	44,0
F Stavebnictví	6,3	6,4	6,8	7,0	7,7	8,0
G-S Služby	43,7	42,8	41,1	41,6	45,2	44,1
Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK)						
v mil. Kč	33 188	27 446	37 832	29 590	29 793	.
v mil. PPS ¹⁾	.	.	.	1 622	1 614	.
podíl kraje na THFK České republiky (%)	4,1	3,2	3,8	2,9	3,2	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele						
v Kč	65 075	53 698	73 810	57 524	57 814	.
průměr ČR = 100	82,8	64,1	77,0	58,2	65,4	.
Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD)						
v mil. Kč	73 609	79 031	84 906	91 003	90 967	91 969
v mil. PPS ¹⁾	4 250	4 545	4 900	4 722	4 707	4 837
podíl kraje na ČDDD České republiky (%)	4,7	4,7	4,7	4,7	4,6	4,7
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele						
v Kč	144 331	154 625	165 652	176 915	176 522	178 650
průměr ČR = 100	93,8	94,2	95,0	95,6	94,5	95,2

¹⁾ PPS, PPCS - standardy kupní síly. S ohledem na to, že Eurostat provedl aktualizaci koeficientů standardů kupní síly pouze za roky 2008, 2009 a 2010, nejsou v tabulce údaje v ukazatelích vyjádřených v m. j. PPS za předchozí roky uvedeny.

²⁾ EU27 - 27 členských států EU